



SMULTRONSTÄLLE

AVSPÄNT BÅTLIV I HÄRLIGA TOREKOV

Till badet vid Morgonbryggan i Torekov går man i badrock. Helst ska den vara gammal, sliten och färgen urtvättad för länge sedan. Gärna ett par kippande badtofflor på fötterna. I Torekov är det ingen som förhåver sig och här imponerar man inte med titlar eller vråkiga bilar. En enkel Skånesnipa på 18 fot kan kanske få någon att lyfta på ögonbrynen. Text & foto: Jerker Norlander



Blåser det mycket kan det bli trångt i hamnen i Torekov.



Utanför Rapps bageri köas det tidigt efter valnötsbrödet och det schweiziska bondbrödet som Linda och Mikael Rapp bakar.



Salt Peter vakar över samlingen av namnbrädor i Börsen. På väggen finns namnbrädor efter fem fartyg som alla förläste vid orkanen 12 maj 1882.



Lotsutkiken som användes fram till 1936 har blivit en ikon för Torekov.



PÅ VÄG HEM från badet hör det till att köpa färsk morgonfrallor på Parkis på Pål Romares gata. Det är bageriet mitt i byn och tvärs över gatan står Sankta Thora staty i resterna av den gamla kyrkan. Vill man sträcka ut på promenaden så finns det alltid nybakad surdegslimpa och schweiziskt bondbröd hos Mikael och Linda på Rapps bageri längre in i samhället. Valnötsbrödet är omtalat och alltid slut efter lunch.

Ett strategiskt läge vid viktiga handelsvägar, längst ut på Bjärehalvön, blev platsen för Torekov. Hallands Väderö, strax utanför, erbjöd ett bra skydd där fartyg kunnat ankra upp i lä i väntan på bättre väder för att fortsätta längs den farliga hallandskusten eller ned mot Öresund. Speciellt området mellan Vrenen och Vingaskär skyddades för

väst- och nordvästlig vind och var känt redan under vikingatiden. Den svenska marinen hade långt in på femtiotalet ett specialkort där i stort sett varenda sten i området mellan Vrenen och Vingaskär fanns utritad.

Både guden Tor och helgonet Sankta Tora kan ha gett namn åt Torekov. När kristendomen kom och man bytte sida kanske man menade att det såg bättre ut om man istället syftade på den heliga Tora som upphov namnet till Torekov. Forskarna är oense.

DET ÄR NÄRA till allt i Torekov. Området för gästande båtar, i den gamla hamnen, är inte stort men ligger så nära centrum det bara går att komma.

I hamnavgiften ingår el, dusch/toalett, tvätt, färskvatten och WiFi. I hamnen finns

också toasug och diesel. Hamnfesten, tredje helgen i juli, är en uppskattad tillställning.

Över hamnen vakar akterskeppet av skonerten Fram av Brantevik. 1934 var hon färdig för upphuggning men akterskeppet inköptes och forslades till Torekov där det byggdes upp kring kajutan från Hoppet av Länna som redan stod på strandvallen. Skrovet förföll med åren och blev ersatt av en replika. Så skickligt gjord att inte förrän man knackar på det svarta skrovet inser man att det är riktig hårdvara av betong.

Bredvid ligger Börsen, som finns med på gamla kartor redan från 1700-talet. Här stod Torekovborna och spanade efter fartyg och gubbarna "höll börs" där de löste världsproblemen. Innerväggarna på Börsen är klädda med namnbrädor från upphuggna eller för-



Hallands Väderö är populärt. Har man väl trasslat sig in mot Lotsstugan finns det gott om förtöjning.



Fyren Hallands Väderö. (Mo)A W 10 s 12 M betyder att den lyser med morsebokstaven A var tionde sekund. Räckvidd tolv nautiska mil.

Familjen Bergqvist, Tobias, Lotta och Anton, seglar ofta runt i Skåne och Danmark när äldste sonen spelar tennis i Båstad.



lista fartyg och det sägs vara en av Sveriges största samlingar av namnbräden. Alla har sin historia att berätta.

Symbolen för Torekov, den lilla gula lotsutkiken, användes av lotsarna fram till 1936.

FRAM TILL JULAFTON 2019 gick det att bada hälsosamt tångbad i Torekovs hamn. Den natten brann varmbadhuset från 1876 och totalförstördes. Ambitionen var att bygga upp ett nytt badhus inom två år men projektet fick bantas. Ett enklare hus och bastu med havsutsikt ser ut att vara det som Torekov Turist och Badförening har råd med nu.

Oblyga skutskeppare, som sett världen, döpte klippan längst ut på udden till Gibraltar. På klippan står Barfothastången, som restes i tacksamhet till sjö tullkontrollören Christoffer Barfoth, som blev rik på sin privata tullverksamhet i Öresund. En stor del av förmodenheten donerades till kyrkan, skolan och hamnen i Torekov. Som tack restes stången och där flaggades det varje år med en specialkomponerad flagga på Barfoths födelsedag. Till en kostnad av en krona kunde även andra få flagga på Barfothastången, men då var det unionsflaggan som gick i topp.

1801 blev det skarpt läge i Öresund då den engelska flottan med Lord Nelson som

viceamiral anföll den danska flottan utanför Köpenhamn. Torekovborna befarade att de stod på tur att anfallas och byggde en skyddsvall med en skans och köpte in kanoner. Men Lord Nelson bedömde Torekov som mindre viktigt och seglade förbi utan att avlossa ett enda skott. Kanonerna användes sedan som pällare innan de med nya lavetter återtog sin plats på vallen mot havet.

SOL, BAD OCH vandring är det som lockar till ett strandhugg på Hallands Väderö. När det är gott väder kommer turbåten Nanny från Torekov med många badsugna semesterfirare, annars är det ganska fridfullt på ön. Här trivdes Oscar II när han fick jaga hare i Söndre skog.

Fyrfolket lämnade ön 1965, som de sista året-runt-boende.

En stor del av sydvästsidan på Hallands Väderö är avsatt för säl och sjöfågel. Området vid Lotsstugan, i söder, är populärt och har man

bara lyckats ta sig in bland "gruset" är det bra förtöjning mot de låga klipporna. Lotsstugan, med sin vitmålad gavelvägg vid Kapellhamn, är både ensmärke och plats för Hallands Väderös utemuseum, som visar ön historia.

Sedan 1753 är det kyrkan som äger ön.

TOBIAS, LOTTA OCH Anton Bergqvist ligger i Torekov med sin Dehler 39. De kommer från Vallda söder om Göteborg och det är tredje året de besöker skånehamnen. Tobias har varit charterskeppare i Karibien och Thailand och deltagit i Volvo Ocean Race.

– En son spelar tennis under Båstadveckan, så det finns en viss anledning till att vi är här, säger Lotta Bergqvist.

– Jag har seglat i Bohuslän i 45 år och nu passar vi på att se hamnarna i Öresund. Ingen skärgård är som i Bohuslän, men hamnlivet är lika trevligt här, säger Tobias.

Den som är upplagd för en längre vandring siktar på Hovs Hallar, Bjärehalvöns mäktiga möte med havet. Det är ett dramatiskt kustområde med fantasieggande klippor och klippformationer som passade Ingmar Bergman, när han spelade in "Det sjunde inseglet". Räkna med en heldagsutflykt i delvis kuperad terräng på stigar som följer Skåneleden. ☺

"Hamnlivet är mycket trevligt här"